

Мирович Т.*

НОВІ АКЦЕНТИ В ПРОБЛЕМАТИЦІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасна геополітична ситуація поставила на перший план нову проблему — проблему загальної або глобальної безпеки як найголовнішої умови виживання. Вона характеризується з одного боку наявністю засобів війни, спроможних у стислі строки знищити весь світ, а з іншого — загальною глобалізацією міжнародних відносин, найширшими господарськими зв'язками, появою всесвітніх загальнолюдських проблем. Так виникло питання створення системи загальної безпеки — найголовнішої з усіх політичних питань безпеки, що поставали будь-коли. Безпеку можливо розглядати з будь-яких сторін і напевно чи існує єдине її визначення. З одного боку політика безпеки - процес динамічної співпраці країн, спільнота політичних настанов, стратегій та методів, які використовуються для запобігання війни при дотриманні здібності до політичного визначення.

З іншого боку вона являє собою курс, що гарантує захист власної держави, своїх політичних та соціальних інтересів від загроз ззовні незалежно від їх характеру та прагне підвищити ризик для потенційного агресора аби зберегти негативний мир – постійний діалог з можливим супротивником для вирішення найважливіших протиріч на шляху до узгодження компромісів.

На даному етапі розвитку міжнародних відносин сформувались нові акценти в проблематиці державної безпеки, такі як:

1) інформаційна безпека.

Відбувається перенесення акценту в збройному протистоянні з традиційних його форм ведення в інформаційно-інтелектуальну й інформаційно-технічну сфери, тобто туди, де ведеться підготовка, відбувається прийняття і реалізація військових і політичних рішень. Інформаційний вплив носить різнобічний характер і змінюється в залежності від розв'язуваних завдань і обстановки. Інформаційна зброя впливає на «ідеальні» об'єкти (знакові системи) або їхні матеріальні носії. Інформаційна війна по суті є комплексом заходів і операцій, здійснюваних у конфліктних ситуаціях, коли інформація є водночас зброєю, ресурсом і ціллю. Закономірним є питання про те, наскільки загрожує національним інтересам інформаційна війна.

2) економічна безпека.

Останнім часом різко зростає нестійкість світової економіки, особливо фінансового сектора, небезпечно посилилися спекулятивні тенденції, в руках окремих осіб зосередилися величезні суми «гарячих грошей», вартість яких обчислюється трильйонами доларів США. У зв'язку з цим зміни світової економіки стають все менш передбачуваними. Метастази пронизують фінансові системи все більшого числа країн.

Економічна безпека держави є важливою складовою системи національної безпеки, тому вибір шляхів її забезпечення займає на даний момент чи не найвагоміше місце серед пріоритетних напрямків політики урядів країн, що займають вагоме місце в системі міжнародних господарських зв'язків.

---

* студентка 2 курсу відділення «міжнародні відносини» факультету міжнародних відносин Львівського національного університету

3) ядерна безпека.

Несанкціонований доступ до ядерних матеріалів загрожує здоров'ю та безпеці населення й довкіллю. Наслідки ядерних бомбардувань Японії та катастрофа в Чорнобилі не потребують коментарів.

Сьогодні викрадення, контрабанда й несанкціоновані поставки ядерних і радіоактивних матеріалів є серйозною загрозою для багатьох країн і міжнародної безпеки загалом. До спроб придбати ядерні й радіоактивні матеріали можуть вдаватися декілька держав, терористичні організації, релігійні екстремісти та кримінальні угруповання.

На даний момент виготовлення, переробка й міжнародні перевезення ядерного палива та їх відходів зростають: атомна енергетика генерує значну частину електроенергії світу — у 30 країнах працює 438 ядерних реакторів із загальною потужністю близько 351 ГВт, 651 дослідний ядерний реактор (діючих тільки 284), 250 заводів паливного циклу всіх стадій виробництва. Це підвищує імовірність несанкціонованого доступу до ядерних матеріалів (створення радіологічної зброї з радіоактивних відходів), що використовуються в атомній енергетиці, особливо в наукових центрах й атомних підводних човнах.

Тож, значною проблемою сучасності залишається створення надійних та ефективних систем глобальної і регіональної безпеки. Особливо — з урахуванням багатьох аспектів світових глобалізаційних тенденцій. Так, існують міжнародні організації, програми допомоги розвитку, форуми з обговорення та вирішення проблемних питань. Але їх діяльність поки що слабо пов'язана між собою, з діяльністю в галузі силового вирішення конфліктів. Тобто вона не є системною і, відповідно, не призводить до системного результату — потрібного рівня безпеки. Але саме такий виклик — системність, координація, оперативність, дія на випередження — кидають сучасні проблеми світовій спільноті.